

Raadsbrief

Datum 18 juli 2024

Onderwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau aanvulling omgevingsvisie
Versienummer 1

Portefeuillehouder Gerdien Rots

Samenvatting

Er wordt nu gewerkt aan de aanvulling op de omgevingsvisie. In deze aanvulling krijgen brede welvaartsaspecten een plek. Voor de aanvulling op de omgevingsvisie van de gemeente Zwolle moet een Omgevingseffectrapport (OER) worden opgesteld. Een OER geeft brede welvaartsaspecten een volwaardige plaats in het besluitvormingsproces over de aangevulde omgevingsvisie van gemeente Zwolle. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is een eerste formele stap hierin. In de NRD wordt de onderzoeksopzet van het OER beschreven. De terinzagelegging van de NRD volgt na de zomervakantie. Dit maakt inspraak door Zwolse inwoners, ondernemers en organisaties mogelijk. Het opstellen van een milieueffectrapport, het doorlopen van de mer-procedure en de (aanvulling op de) omgevingsvisie Zwolle is verplicht volgens de Omgevingswet.

Bijlagen

Bijlage 1 – Notitie Reikwijdte en Detailniveau aanvulling omgevingsvisie Zwolle

Openbaarheid

- ☒ Openbaar
☐ Geheim

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Het besluit van het college om de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de aanvulling van de omgevingsvisie vast te stellen en ter inzage te leggen na de zomervakantie, voor de duur van 6 weken.
2. Het besluit van het college om opdracht te geven tot het opstellen van een Omgevingseffectrapportage (OER).

Datum

18 juli 2024

Inleiding

De huidige omgevingsvisie voor Zwolle is op 13 september 2021 vastgesteld door de gemeenteraad waarin gemeentelijke ambities zijn vastgelegd voor veel beleidsthema's. Ook zijn strategische (ruimtelijke) keuzes voor de leefomgeving tot en met het jaar 2030 gemaakt. De gemeente Zwolle werkt nu aan een aanvulling van de omgevingsvisie met keuzes voor na het jaar 2030.

De (aanvulling op de) omgevingsvisie Zwolle is een wettelijk voorgeschreven plan volgens de Omgevingswet. De aangevulde omgevingsvisie stelt bovendien kaders aan besluiten voor projecten die mogelijk aanzienlijke milieueffecten hebben. Naar verwachting brengt de aanvulling op de omgevingsvisie niet alleen kleine wijzigingen op een lokaal niveau aan, maar hebben keuzes betrekking op grotere opgaven op de schaal van de gehele gemeente. Voor de omgevingsvisie geldt daarmee een plicht tot het opstellen van een milieueffectrapport en het doorlopen van de mer-procedure. Voor de aanvulling op de omgevingsvisie wordt geen milieueffectrapport opgesteld, maar een Omgevingseffectrapport (OER).

De omgevingsvisie en het OER worden vastgesteld door de gemeenteraad. Het college is bevoegd de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) vast te stellen en ter inzage te leggen. De terinzagelegging van de NRD stelt eenieder in de gelegenheid om input te leveren op de onderzoeksopzet van het OER dat later dit jaar wordt opgesteld.

Kernboodschap

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is de eerste formele stap in de zogeheten milieueffectrapportage (mer): een procedure die verplicht is bij het opstellen van een omgevingsvisie. In de NRD wordt de onderzoeksopzet van het omgevingseffectrapport (OER) beschreven. De NRD is nu klaar.

Keuze voor een omgevingseffectrapport (OER)

De gemeente Zwolle wil met de aangevulde omgevingsvisie de 'Brede Welvaart' vooropzetten in de keuzes die ze maakt in en over haar omgeving. Brede Welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie en veiligheid. De gemeente streeft daarom naar een omgevingseffectrapport (OER) in plaats van een milieueffectrapport (MER) vanwege het integrale karakter van de omgevingsvisie en de nadruk op de maatschappelijke opgaven.

Een belangrijke basis voor het OER is bestaand beleid. Beleidsstukken zijn kaderstellend voor het OER en geven context aan de opgaven en ambities van gemeente Zwolle. Het OER onderzoekt geen concrete initiatieven in detail. Het OER is een onderzoeksrapport op hoofdlijnen dat hoort bij de aanvulling op de omgevingsvisie.

Ontwikkeling OER

Voor het opstellen van het OER worden de stappen gevolgd die doorlopen worden om te komen tot een aangevulde omgevingsvisie:

1. Verzamelen van bouwstenen
2. Uitvoeren van een scenariostudie
3. Komen tot een ruimtelijk ontwikkelperspectief voor Zwolle op weg naar 2040
4. In beeld brengen van effecten en te maken keuzes
5. Maken van de Omgevingsvisie Ons Zwolle van Overmorgen

Datum

18 juli 2024

Voor het OER zijn thematische bouwstenen en de gebiedsverkenning naar de Ceintuurbaanzone een belangrijke basis voor de scenariostudie en daarmee ook voor het OER. De uitwerking van de bouwstenen zijn in april 2024 met de raad gedeeld. Via ontwerpend onderzoek worden de scenario's vertaald naar twee alternatieven voor het OER, die onderscheidend zijn vanuit de gevolgen op de leefomgeving en het volledige speelveld weergeven. Het ruimtelijk ontwikkelperspectief landt uiteindelijk in de aanvulling op de omgevingsvisie.

Aanpak van het OER

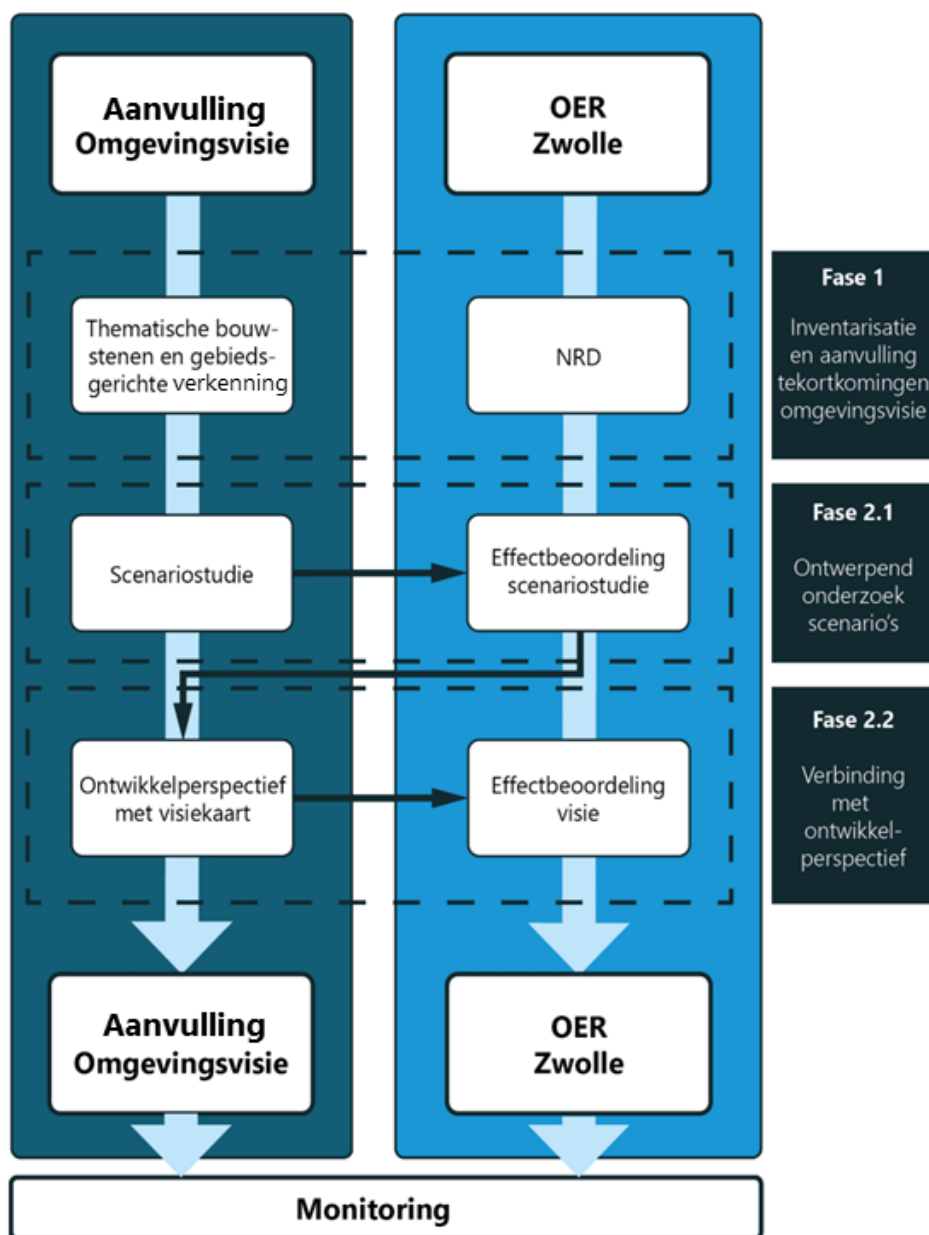
Het OER (inclusief NRD) wordt als onderzoeksmiddel ingezet tijdens de ontwikkeling van de aanvulling op de omgevingsvisie. Het OER brengt in beeld waar vanuit het oogpunt van milieu, de leefomgeving, en brede welvaart er opgaven zijn en wat de bandbreedte van effecten is van mogelijke keuzes. Dit gebeurt tijdens het ontwikkelen van de scenario's voor de aanvulling van de omgevingsvisie. Het gekozen ontwikkelperspectief (waarschijnlijk een combinatie van elementen uit verschillende scenario's) wordt tevens beoordeeld in het OER. Ook worden randvoorwaarden, aandachtspunten en onzekerheden vastgelegd in het OER, zodat daar in de beleidsuitwerking en monitoring aandacht aan besteed kan worden.

Wisselwerking tussen de omgevingsvisie en het OER

Om ervoor te zorgen dat er een goede wisselwerking is tussen de omgevingsvisie en het OER, zijn er verschillende interacties tussen de 2 sporen. Hierbij worden de keuzes vanuit het omgevingsvisie-spoor constant getoetst in het OER-spoor, waarna de bevindingen hiervan weer worden verwerkt in het omgevingsvisie-spoor. Hierdoor heeft het OER een ontwerpend karakter in plaats van een toetsend karakter. Een ontwerpend OER geeft tijdig inzicht in met welke keuzes negatieve effecten te beperken zijn en met welke keuzes juist kansen ontstaan. Zo toetst het OER dus niet enkel achteraf, maar faciliteert, met tussenproducten, de ontwikkeling van de aangevulde omgevingsvisie. In de afbeelding op de volgende pagina is deze wisselwerking versimpeld weergegeven.

Datum

18 juli 2024

Figuur 1. Wisselwerking tussen het visiespoor en het OER-spoor.

Hoofdvragen voor het OER

Het OER gaat in op de volgende hoofdvragen:

1. Wat is de huidige staat van de Zwolse leefomgeving?
2. Hoe ontwikkelt de leefomgeving zich autonoom (zonder aanvulling op de omgevingsvisie)?
3. Welke ontwikkelrichtingen volgen uit de scenariostudie en welke beleidsuitspraken passen daarbij?
4. Wat zijn de effecten van ontwikkelrichtingen die volgen uit de scenariostudie?
5. Welk afgewogen ruimtelijk ontwikkelperspectief volgt er uit de scenariostudie en wat zijn de hierbij horende effecten?
6. Wat zijn aandachtspunten, randvoorwaarden en onzekerheden voor monitoring en evaluatie?

Datum

18 juli 2024

Onderzoeksaanpak voor het OER op hoofdlijnen

De onderzoeksaanpak bestaat op hoofdlijnen uit 5 stappen:

- a. Het beschrijven van de Zwolse leefomgeving;
- b. het uitwerken van de beschrijving van de leefomgeving tot een referentiesituatie voor het OER;
- c. het leveren van een bijdrage aan de beleidskeuzes voor de omgevingsvisie (uitgewerkt in scenario's) op basis van de concretisering van de ambities en eventuele aanvullende aandachtspunten;
- d. het beschrijven en beoordelen van de effecten op de leefomgeving en brede welvaart van de alternatieven en deze vastleggen in een rapport, het OER. De effecten van twee alternatieven worden in beeld gebracht; zodoende geeft het OER-spoor ontwerpprincipes mee;
- e. het uitwerken van een ruimtelijk ontwikkelperspectief welke de koers de aanvulling op de omgevingsvisie bevat en het in beeld brengen van de effecten op de leefomgeving van dit ontwikkelperspectief;
- f. het geven van een aanzet voor monitoring en bijsturing op de beoogde effecten.

Beoordelingskader

Het beoordelingskader is het centrale onderdeel van het OER. Het beoordelingskader bevat een uitwerking van de onderzoeksthema's in het OER en aspecten en indicatoren waarmee effecten gestructureerd in beeld gebracht worden. Dit beoordelingskader is vormgegeven aan de hand van het Huis van Zwolle (zie tabel 1). De indicatoren zijn overgenomen vanuit de omgevingsvisie uit 2021 en waar nodig aangevuld op basis van recente ontwikkelingen.

Datum 18 juli 2024

Huis van Zwolle	Thema	Aspecten	Indicator
versterken stedelijkheid en economie	wonen	woningaanbod	omvang woningvoorraad naar prijssegment en type
		openbare ruimte	oppervlakte stedelijk groen en water beweegvriendelijkheid kwaliteit woonomgeving ruimte voor recreatie
		voorzieningenaanbod	omvang voorzieningenaanbod naar behoeften bereikbaarheid voorzieningen
	economie	werkgelegenheid	beroepsbevolking en werkloosheid banen naar sector
		landbouw	agrarisch grondgebruik
	mobiliteit en bereikbaarheid	bereikbaarheid (per modaliteit)	aandeel korte afstandsverplaatsingen (< 5 km) aandeel lange afstandsverplaatsingen (> 5 km)
		toegang tot mobiliteitsdiensten en -voorzieningen	aanbod en vervoerkeuze auto, OV en fiets aanbod deelmobiliteit en mobiliteitshubs beloopbaarheid en befietsbaarheid parkeer gelegenheid auto en fiets gebruik schoon vervoer en deelmobiliteit
		verkeersveiligheid	doorstroming hoofdwegennet verkeersveiligheidsrisico's voor alle typen weggebruikers
vitale solidaire gezonde duurzame stadsdelen	gezond en sociaal	gezondheidsbescherming	milieugezondheidsrisico ¹ MGR geluidhinder luchtkwaliteit geur
		omgevingsveiligheid	externe veiligheid sociale veiligheid
		sociaaleconomische positie	gemiddeld besteedbaar inkomen
		sociale cohesie	mate van eenzaamheid
		gezonde leefstijl	gezond gedrag (beweegrichtlijnen, rookgedrag, overgewicht en alcoholgebruik) bereikbaarheid sport- en speelplekken
	natuur	Beschermde natuurgebieden	Natura 2000 NNN
		soortenbescherming en biodiversiteit	beschermde soorten niet-beschermde soorten
	landschap, cultuurhistorie en archeologie	landschap, cultuurhistorie en erfgoed	gebouwd erfgoed (beschermde gezichten) cultuurhistorie en landschap
		archeologie	archeologische waarden
Zwolle is in 2050 klimaatbestendig en energieneutraal	energie	emissie broeikasgassen	uitstoot CO ₂ -uitstoot
		energie	energieverbruik en duurzame energieopwek
	bodem en klimaat(adaptatie)	bodem	bodemkwaliteit bodemdaling
		waterveiligheid	overstromingsrisico
		hittestress	hittestress
		waterkwaliteit en duurzame watervoorziening	drinkwatervoorziening grondwaterkwaliteit oppervlaktewater (fysisch en ecologisch)

Tabel 1. Beoordelingskader OER aanvulling omgevingsvisie Zwolle.

Datum

18 juli 2024

Maatschappelijk draagvlak & participatie

De NRD wordt na de zomervakantie ter inzage gelegd. Hierdoor krijgen Zwolse inwoners, ondernemers en organisaties de mogelijkheid hun mening te geven op de onderzoeksopzet van het OER. Hierna wordt gestart met het opstellen van het OER. Daarnaast wordt na de zomervakantie ook het participatieproces van de aanvulling op de omgevingsvisie opgestart. Zwolse inwoners, ondernemers en organisaties kunnen reageren op vier uitgewerkte scenario's (voorstelbare toekomst voor de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente op weg naar 2040).

Voor deze scenario's zullen de effecten op de leefomgeving inzichtelijk worden gemaakt. Dit helpt het college en de gemeenteraad verderop in het proces bij het maken van keuzes. Hiermee levert het OER een bijdrage aan het ontwerpproces en de te maken keuzes van de aanvulling op de omgevingsvisie.

Communicatie

De NRD zal na de zomervakantie worden gepubliceerd in de Staatscourant en in het Gemeenteblad. Via sociale media, waaronder @Zwolle, zal de terinzagelegging worden aangekondigd. Stakeholders die eerder al betrokken zijn geweest in het voortraject zullen door middel van een brief op de hoogte worden gesteld van de terinzagelegging van de NRD. Eenieder kan een zienswijze indienen. De terinzagetermijn is 6 weken. Via de genoemde communicatiekanalen publiceren we een herinnering. Daarna resteert nog enkele weken om te reageren.

Financiën

De kosten voor het opstellen van de NRD en het OER zijn gedekt uit het budget voor de aanvulling op de omgevingsvisie.

Risico's

Een risico is het gelijktijdig plaatsvinden van de terinzagelegging van de NRD en het participatieproces om Zwolse inwoners, ondernemers en organisaties input te laten leveren op de 4 uitgewerkte Zwolse scenario's. De terinzagelegging van de NRD moet niet verward worden met het participatietraject. Dit risico wordt ondervangen door in onze communicatie uitingen daar helder in te zijn en dit onderscheid goed te duiden.

Vervolg

De ontvangen inspraakreacties op de NRD worden meegenomen in de uitwerking van het OER. In een Reactienota geeft de gemeente Zwolle een samenvatting van de inhoud van de zienswijzen en de reactie van de gemeente daarop. Deze Reactienota zal onderdeel zijn van het OER, die gelijktijdig met het ontwerp van de aangevulde omgevingsvisie medio 2025 ter inzage wordt gelegd. Over deze terinzagelegging wordt te zijner tijd gecommuniceerd. Een ieder wordt dan in de gelegenheid gesteld zienswijzen in te dienen op het OER en/of het ontwerp van de aangevulde omgevingsvisie.

Openbaarheid

Deze brief is openbaar.

voorstel

Zwolle

Datum 18 juli 2024

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer